

KÉT RÉGI ÍRÁS BODOLA LAJOS ÍRÓASZTALFIÓKJÁBÓL*

Különös egybeesés, hogy éppen abban az esztendőben avatjuk a Műegyetem Általános- és Felsőgeodézia Tanszékének Bodola-termét, amelyekben Kossuth Lajos születésének kétszázadik évfordulóját ünnepljük. Ebből az alkalomból szeretnék közzétenni két régi iratot, amely a két ünnepeltet: Kossuthot és Bodolát összekapcsolja.

Az első irat nem egyéb, mint Kossuth Lajos saját kezírása, amelyet tanszékünk egykori professzora örözött meg.

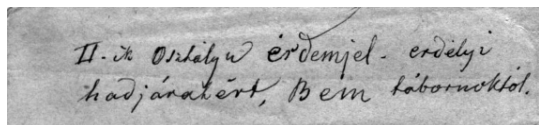
A néhány soros szöveg a következő:

„Láttam, 's Bodola Lajos tüzér főhadnagy úr érdemeinek saját tudomásom után is elismeréséhez őszinte méltánylatom 's nagyrabecsülésem kijelentését csatolom. London April 13 k. 1854.

Kossuth Lajos
Magyar Ország
v. kormányzója”

Az írást papírra nyomott, és Kossuth aláírása mellé felragasztott szárazpecsét hitelesíti. Ennek szövege: „A magyar álladalom kormányzó elnöke.”

A mintegy 9 × 9 centiméter nagyságú, enyhén besárgult papírdarabhoz egy másik lapocskát csatlakozik, amelyen más tintával és más kézírással a következő szöveg olvasható:

„II-ik osztályú érdemjel – erdélyi hadjáratért, Bem tábornoktól.”

Ennek a papírosnak az alján kerek nyom található, alkalmasint annak a ragasztóanyagának a maradványa, amellyel magát a kitüntetést a papírra erősíthették.

Bár a két papírdarabka mára elvált egymástól, a Kossuth-kézírás néhány átcusúzó betűje és a hajtogatás-nyomok kétségtelenné teszik együvé tartozásukat. A papírok legömbölyödött sarkai azt valószínűsítik, hogy az iratot – akár ereklyeként – sokat tartották leveltárcában vagy valamilyen hasonló helyen.

Nem tudjuk, hogy ez a Kossuth-levél milyen alkalomból születhetett. Az írást hordozó papíron, illetve hátoldalán nincs nyoma annak, hogy postai küldeményként továbbították volna, hiszen akkoriban a leveleket összehajtogatva és pecsétviasszal lezárva, boríték nélkül adták postára. Valószínű, hogy magán úton kerülhetett Kossuth kezétől, Londonból feltehetően magához az érintetthez, az akkor már Olaszországban élő Bodola Lajos egykori tüzérfőhadnagyhoz, Bodola Lajos professzorunk atyjához.

Idősebb Bodola Lajosnak – és az ereklyét megőrző fiának – bizonyosan becses volt a szabadságharc emléke. Egy másik írás is bizonyítékul szolgál erre. Ez egy igazolás, amelyet a Budai Honvéd Segélyző Egylet adott ki. A 34/B. sorszám alatti irat szövege a következő:

„Bodola Lajos úr igazolta magát mint 1848–49-iki honvéd tüzér főhadnagy.

Budapesten, 1879. évi május hó 15-én”

Az igazolást Sánta Lajos elnökön kívül az egylet elnöke és egy bizottmányi tagja is aláírta, s a lap alján ott látható az egylet vörös viasz pecsétje is.

De nézzük most már meg, milyen szerepet is viselt idősebb Bodola Lajos a szabadságharcban. Erre nézve az az életrajz indít útba bennünket, amelyet fiának, ifjabb Bodola Lajos professzornak, a Műegyetem tanszékvezető tanárának halála után utóda, Oltay Károly adott közre akkori szaklapunkban, a Geodéziai Közönyben. [1]

Idősebb Bodola Lajos a Háromszék megyei Márkosfalva községben született 1825-ben, a „zágoni” előnevű székely nemesi családból. Jogot végzett Nagyenyeden, majd alig egy évnyi nevelősködé után, 1848 novemberében beállt a honvédseregbe. Gábor Áron ágyúöntő csapatába jelentkezett, s ott 1849. februárjában tüzérhadnagyi rangot kapott. Az 1. székely hatfontos üteg parancsnoka lett. [2]

Az 1848–49. évi téli hadjáratot Háromszék és Brassó vidékén küzdötte végig. 1849. március 15-én főhadnaggyá léptették elő, s májusban Bem személyesen tűzte mellére az érdemkeresztet. Július 20-án az Erdélyt előzőnlő cári seregek a Vöröstoronyi szoros őrségével a Havasalföldre szorítják, ahol a török csapatok előtt leteszi a fegyvert. [2]

1851-ben Kossuth hívására Kütahyába ment, ahonnan az oda internált kormányzó politikai megbízatásokkal Svájcba, Franciaországba, majd Olaszországba küldte.

* A képeket lásd a címlapon

Bodola itt – lemondva megbízatásairól – letelepedett, s a genovai egyetemen mérnöki tanulmányokat folytatótt. 1853-tól hazajöveteléig, 1879-ig mérnökként kereste a kenyerét. Munkái között hídépítések, alagútépítések, vasútépítések, vízi műtárgyak építése szerepelnek.

Az idősebb Bodola 1858-ban házasságot kötött egy Adele Montano nevű olasz hölgygel, s ebből a házasságból született 1859. október 9-én zágoni Bodola Lajos Pál, tanszékünk későbbi professzora.

A család 1879 februárjában Magyarországra költözött. Az idősebb Bodola az akkori földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban kapott állást, majd később állami főmérnökként Brassóban nyert alkalmazást. Ott hunyt el hetvenkét éves korában, 1897-ben.

Az ifjabbik Bodola 1879 őszén az Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezde festészeti szakosztályára iratkozott be, s itt el is végzett egy évet. A következő esztendőben, 1880 szeptemberében lett a József Műegyetem hallgatója, és öt év múlva, 1885. szeptember 16-án kapta meg kitűnő minősítésű mérnöki oklevelét. Atyja, a szabadságharc egykori tűzerőhadnagya még megérte, amikor 1894 augusztusában fiát a geodézia nyilvános rendkívüli tanárává nevezték ki. [1]

Noéh Ferenc

IRODALOM:

[1] Oltay Károly: Zágoni Bodola Lajos Geodéziai Közlöny, 1938/1.

[2] Bona Gábor: Hadnagyok és főhadnagyok az 1848–49. évi szabadságharcban Heraldika; Budapest, 1998–1999.

TANÉVNYITÓ A NYME GEOINFORMATIKAI FŐISKOLAI KARON*

Hallgatóink főiskolán töltött életében több jeles esemény szerepel. Ezek közül kiemelkednek a két fogadalom, nevezetesen a hallgatóvá fogadás és a mérnökké fogadás felemelő pillanatai. Ezt a két eseményt hagyományosan Alba Regiában a városháza történelmi falai között rendezzük meg.

Székesfehérvárt, mint fejedelmi szálláshelyet Géza nagyfejedelem alakította ki 972-ben, a mocsarak által védett dombháton. Ezer évvel ezelőtt István fejedelem megkoronázásával a magyar nép egyesült Európa népeivel. István király tervszerű, fokozatos munkával elérte, hogy az országban rend honolt, nőtt Magyarország

tekintélye. A királyi hatalmat azáltal is megerősítette, hogy a nemzetségek egyes családjai között felosztotta a nemzetségfők szállásbirtokait, ezt az addig örök, közös tulajdonnak tekintett magánbirtokot. István király műve volt, hogy kiépült a vármegye-rendszer. Az új rendet két törvénykönyv szentesítette. Ezzel az ország jogbiztonság tekintetében Európa élére került. Ennek folyamányaként indult meg a bevándorlás Európa különböző részeiből, és a legkülönbözőbb nemzetiségű, vallású és foglalkozású emberek találtak otthonra a Kárpát-medencében.

Nevezetes ez a helyszín, ahol vagyunk, mert Szent István e helyen építtette fel a királyi prépostságot és benne a bazilikát, létrehozta nevezetes káptalani iskoláját, ahol már akkor is az európai követelményeknek megfelelő szinten tanítottak. A bazilika öt évszázadon át a középkori magyar állam legjelentősebb helye volt, itt rendeztek meg negyvenhat országgyűlést. A székesegyházban állt a trón, itt őrizték a koronát, a királyi hatalom jelvényeit, az ország kincstárát és levéltárát, valamint az akkori magyar hossz mérték-egység, a királyi öl etalonját.

Korábban jó néhány nép megfordult a Kárpát-medencében, de többségük szinte nyomtalanul eltűnt. Az István király által kiépített iskolarendszer nélkül aligha szilárdulhatott volna meg a magyar államiság, maradhatott volna fenn a nemzet. Hazánk ma is Szent István király államalapító művén nyugszik. Erre alapozva, az eltelt ezer év alatt kialakítottuk a magunk egyéni kultúráját, amely elválaszthatatlan része az európai nemzetek sokszínű közösségének.

Itt, Fehérváron született meg 1222-ben (26 emberöltővel ezelőtt) a magyar nemesség által kikényszerített Aranybulla, amelyre e terem Aba Novák Vilmos festette freskója is emlékeztet. Az angol Magna Charta után néhány évvel ez volt az első olyan oklevél, amelyben pontosan rögzítették a király és a nemesség a jogait. Az Aranybulla hatszáz éven át volt alaptörvénye a magyar alkotmánynak.

És most gondolatban utazzunk 500 évet és 200 kilométert. A magyar oktatástörténet jelentős állomása volt az 1735-es esztendő, amikor Selmecebányán megalakult a Bányatisztképző Iskola, anyaintézményünk, a soproni egyetem elődje. Mikovinyi Sámuel, korának híres térképésze és vízépítő mérnöke volt az iskola megalapítója. Mikovinyi erejét nem kímélve szilárdította meg az oktatást, melynek sikerei lehetővé tették, hogy Mária Terézia 1762-ben (éppen 8 emberöltővel ezelőtt) az intézményt Akadémia Montanistica néven felsőfokú tanintézetként emelje. A selmecebányai műszaki főiskola számos európai műegyetem mintájául szolgált. Az I. világháború után, 1918 őszén, az Akadémia Sopronba költözött. Trianon után vált véglegessé, hogy a székhely Sopronban is marad. Abban, hogy Sopron – a hűség városa – népszavazással magyar város maradt, nagy szerepet játszottak a hallgatói szavazatok is.

* A 2002. szeptember 7-én, Székesfehérváron elhangzott főigazgatói ünnepi beszéd alapján